

Revija

Piše: [Iva Koerbler](#), 20.01.2004. | [br. 427](#)

TRIJUMF PREDSEDNIKA HDLU-a

Mesićev portretist imao najbolju izložbu u 2003.

Razgovor s Vatroslavom Kulišem, predsjednikom HDLU-a o planovima umjetničke organizacije koju vodi, slikarskim lobijima, podjeli intelektualaca na lijeve i desne te o nagradama

Vatroslav Kuliš (52), jedan je od najpoznatijih hrvatskih slikara srednje generacije i dobitnik mnogih nagrada za slikarstvo, od kojih je najvažnija godišnja nagrada Vladimir Nazor za 2000. Nakon dvije godine angažmana u predsjedništvu Hrvatskog društva likovnih umjetnika, prošle godine je došao na mjesto predsjednika Društva. Diplomirao je na Akademiji za likovnu umjetnost u klasi Šime Perića 1976., a do prošle godine je radio u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža kao likovni urednik Opće enciklopedije i Hrvatskog leksikona. U utorak, 20. siječnja, dodijelit će mu se u Galeriji Forum u Zagrebu godišnja nagrada za najbolju izložbu u 2003, za veliku izložbu u Umjetničkom paviljonu održanu u lipnju 2003. U intervjuu za Nacional progovara o problemima i programu HDLU-a, lažnim aferama, kulturnoj politici, dodjeli nagrada, štetnim trendovima u umjetnosti, poznanstvima s hrvatskim ministrima kulture i podjelama na lijeve i desne umjetničko-intelektualne frakcije.

NACIONAL: Vaša je izložba u Umjetničkom paviljonu izazvala različite reakcije, javnost i likovnjački krugovi primili su je podijeljeno: od oduševljenja do komentara da ste jači u manjim formatima. Nagradu, međutim, dodjeljuje žiri umjetnika i povjesničara umjetnosti. – Neki slikari su mi iskreno čestitali, dok su neki malo i “odсутjeli” pa sam shvatio da im izložba nije bliska. Ta se nagrada dodjeljuje

treću godinu za redom na inicijativu voditelja galerije Milana Bešlića i Gorana Pavletića iz KIC- a. Prvi ju je dobio Edo Murtić, drugi Ivan Lovrenčić i sada ja. Posebno mi je drago što sam dobio nagradu jer je to isključivo klasična slikarska nagrada. Naime, nagrada Josip Račić koju dodjeljuje Vjesnik danas je izgubila vjerodostojnost početne ideje. Bila je zamišljena kao slikarsko-kiparsko-grafičarska nagrada, a u međuvremenu se uglavnom počela dodjeljivati multimedijским umjetnicima. Trebala bi se utemeljiti paralelna Vjesnikova nagrada za suvremenu umjetničku praksu, multimedijске umjetnike. Slično se dogodilo i s Turnerovom nagradom za slikarstvo u Londonu, vodile su se novinske polemike je li klasičnu slikarsku nagradu trebaju i mogu dobivati multimedijски umjetnici.

NACIONAL: Imaju li danas mladi umjetnici u Hrvatskoj šansu za brzi galerijski i medijski proboj i uspjeh? –

Apsolutno, ali u hrvatskim okvirima, iako mladi umjetnici danas mnogo više izlažu u svijetu nego što je to mogla moja generacija. Nažalost, vani jednako kvalitetan mladi umjetnik ima daleko jači životni standard i društveni status. U zadnje vrijeme pozitivnoj promjeni likovne scene mnogo su pridonijeli galeristi Radovan Beck, Ranko Murtić i Boris Osrečki, koji sustavno, uz adekvatnu medijsku kampanju, promoviraju mlade umjetnike.

NACIONAL: Javna je tajna da se za neke nagrade kod nas mora lobirati, imati svoje ljude u žiriju, boriti se da umjetnik koji je istinski zaslužio nagradu neke godine izbije u prvi plan. Imaju li onda nagrade uopće smisla?

– Da. Imao sam sreću da sam bio u dobro ekipiranim žirijima. Nije bilo natezanja, svađa, lažnih karata iz rukava, niti smo se s nekim privatno obračunavali. Mislim da nagrade imaju smisla. Neki značajni umjetnici ponekad prekasno dođu na red, izgleda

Nakon dvije godine angažmana u predsjedništvu Hrvatskog društva likovnih umjetnika, prošle godine je došao na mjesto predsjednika Društva.

ih se po inerciji, ili je panika da ne umru bez nagrade pa da ne bude afera. Godišnja nagrada Vladimir Nazor u zadnjih je nekoliko godina bila na vrijeme pogođena i otišla pravim ljudima. Ako vidim da u nekom žiriju sjede ljudi poput Tonka Maroevića, Mladenke Šolman ili Feđe Vukića, siguran sam da će se boriti za kvalitetu.

NACIONAL: Kada ste postali predsjednikom HDLU- a, u kuloarima se šušalo ima li smisla da uspješan slikar preuzme napornu administrativnu funkciju. Jeste li razmišljali hoće li patiti vaš rad u atelijeru? – Odlučio sam logično nastaviti nešto što je jedna ekipa, zajedno s Robertom Šimrakom, Petrom Barišrićem i Zlatanom Vrkljanom već započela. Završili smo obnovu kupolu bivše Džamije, a to je jedna petina posla. Treba još obnoviti prsten u unutrašnjosti, grijanje, svjetlo, ponovno urediti kafić. Ugostitelj kojem smo iznajmili prostor nije se držao nacрта i uputa o obnovi Zavoda za zaštitu spomenika jer je htio jeftinije proći. Uopće se ne javlja jer misli da će se sve to stižati pa da će ipak otvoriti kafić. Čak se i prijavio na adresu HDLU- a tako da ne možemo doći do njega. Mislim da je bila zajednička greška što smo ranije napravili svečano otvorenje pa su državne i gradske vlasti mislile da je to završeno. Naša je ideja bila da otvorenjem privučemo sponzore i donatore, da pokažemo da se radi punom parom; HT nam je obećao dva milijuna kuna, a na kraju smo dobili samo 400 tisuća kuna. Za jednu takvu firmu taj novac ne znači ništa. To je s njihove strane bilo vrlo neozbiljno. Moram ovom prilikom istaknuti ulogu predsjednice Skupštine grada, Morane Paliković-Gruden, koja već nekoliko godina financijski pomaže HDLU pri dodjeli nagrada umjetnicima za životno djelo, godišnju izložbu i najboljeg mladog umjetnika. U galeriji Skupštine izlažu mladi umjetnici i svakom se umjetniku nakon izložbe otkupljuje rad. Upravo su na inicijativu Morane Paliković-Gruden ove godine povećani iznosi nagrada umjetnicima i sretni smo da tako dobro s njom surađujemo.

NACIONAL: Što je još u planu za trajanja vašega mandata? – Moj mandat trajat će još godinu dana. Prvi put nakon mnogo godina organizirat ćemo krajem prosinca 2004. godišnju skupnu izložbu članova pa da vidimo tko što radi. Povezali smo regionalne podružnice Društva iz Istre, Osijeka, Varaždina, Splita i napravili koordinaciju za galerije preko kojih umjetnik može ostvarivati bodove za slobodnu profesiju. Pooštrit ćemo kriterije za izlagački program galerija u Hrvatskoj. Ne može na popis doći galerija koja postavi tri izložbe cijenjenih umjetnika, a nakon toga lokalne amatere ili muzeji s izložbama mrtvih umjetnika iz fundusa koje se vrte malo iz podruma, malo s tavana, bez ikakva galerijskog napora. Te galerije ne mogu biti financirane iz proračuna.

NACIONAL: Postoje li neki čvrsti lobiji u hrvatskoj umjetnosti koji postavljaju svoje ljude, određuju dinamiku raspodjele sredstava za projekte i izložbe? – Postoje u svakoj profesiji, samo ih treba znati prepoznati. Konotacija nije uvijek negativna jer ne vole svi isti segment umjetnosti i prirodno je da navijaju za ono što vole. Smatram kako nije važno je li netko pripadnik ili simpatizer neke umjetničke frakcije ili lobija sve dok osjetno i objektivno radi za opće dobro. Neki se umjetnici pokriju u svakom segmentu: o jednoj izložbi ili projektu piše troje prijatelja-teoretičara po raznim tiskovinama ne bi li se podigla važnost izložbe dotična umjetnika. Postoji strogo profilirana grupa kritičarki koje u hrvatskoj umjetnosti vide samo jednu trendovsko-ideološku liniju, a sve ostalo ignoriraju, ali to je njihovo pravo.

NACIONAL: Bili ste u dobrim odnosima sa svim hrvatskim ministrima kulture, od Zlatka Viteza, preko Antuna Vujića do Bože Biškupića. Je li to taktiziranje i kompromiterstvo? – Nipošto. Zlatka Viteza poznajem već trideset godina, a i s Vujićem sam jako dobar prijatelj. Već sam 35 godina aktivno u kulturi i nemoguće je da se pojavi ministar kojega ne poznajem. Razmislite malo o tome. To se uopće više ne može koristiti kao argument. Nikada ni jednoga ministra nisam vukao za rukav radi privatnih interesa. Pogotovo od kada sam prije tri godine ušao u predsjedništvo HDLU-a, moja je osnovna dužnost koordinirati odnose na relaciji Ministarstva kulture i HDLU- a. Neki su umjetnici protestirali da mi je ministar Vujić namjestio izložbu u Jakarti pred dvije godine, a Vujić je tek po mom povratku u Zagreb saznao za izložbu i bio začuđen da mu za nju nisam rekao. Kod Viteza sam samo jednom bio u uredu jer mi službeno nije trebao. S Vujićem se i sada rado družim, a sada ćemo imati i više vremena. S ministrom Biškupićem sam oduvijek u dobrim odnosima i bio sam kod njega nedavno. Pokazao je veliko razumijevanje za probleme HDLU- a.

NACIONAL: Smatrate li da hrvatskoj kulturnoj politici šteti često medijsko i kuloarsko crno-bijelo etiketiranje intelektualca i umjetnika? Često se govori o radikalnom desničarenju i ljevičarenju. Gdje ste vi u tome? – Žestoko desničarenje jednako šteti hrvatskoj kulturi kao i žestoko ljevičarenje ili pretjerana globalizacija. Naišao sam na dosta tračeva i optužbi oko svojih gledišta, najviše zbog druženja s ministrom Vujićem. Jasno da to drugima pobuđuje maštu. Dapače, trebao sam u jednom hrvatskom tjedniku imati veliki intervju u lipnju 2003. povodom izložbe u Umjetničkom paviljonu. Sve je bilo dogovoreno i onda je netko na kolegiju “izvalio” da sam “crveni” i “lijevi” jer se družim s Vujićem i da kao takav nisam novinski zanimljiv jer uskoro dolazi HDZ. S druge strane, je li dovoljan argument za biti “desno” to što sam prijatelj s Igorom Zidićem? Pročitajte impresume hrvatskih dvotjednika i dvomjesečnika koje se bave umjetnošću i kulturom pa ćete odmah vidjeti tko je gdje i tko je tko. Toliko o podjelama.

NACIONAL: Kako gledate na javno djelovanje Igora Zidića u kulturnoj politici? – Žalostno je da javnost Zidića

percipira tek sada. Minuli rad na polju povijesti umjetnosti, poezije i likovne kritike koji nakon trideset i više godina “drži vodu” kao da ništa ne znači. Čim je dao nekoliko političkih izjava, cijela hrvatska javnost zna za njega, uz sveprisutno navijačko raspoloženje “za i protiv”. Mislim da su u Stankovićevoj emisiji neki postupci bili jako tendenciozni. Od desetak minuta što sam pričao o Zidiću, izrezano je sve osim toga da Zidić voli žene i da je sklon samostalnu radu. Jasno mi je da je imidž Stankovićeve emisije provokacija s izravnim pitanjima, ali mislim da je u Zidićevu slučaju pretjerao. Žao mi je što televizija nema snimljen jedan od najboljih Zidićevih govora. Naime, Zidić je 2001. na otvorenju izložbe “U susret vukovarskom salonu” u Vukovaru održao govor koji je po značaju i naboju ravan čuvenu povijesnom govoru Vlade Gotovca iz 1991. pred zgradom tadašnjeg Doma JNA u Zagrebu, a to greškom organizatora nije nigdje bilo objavljeno u medijima. Općenito bih rekao nešto o odnosu medija prema umjetnosti. Kada je slikar Nikola Koydl dobio Nagradu grada Zagreba, u novinama je izašla mala notica od centimetra, kao oglas za prodaju Passata.

NACIONAL: Mislite li kako je danas u Hrvatskoj dovoljno biti nacionalno svjestan pa da vas proglase desnim umjetnikom ili intelektualcem? Ili ima tu još nešto... – Pa skoro da je tako. To nije u trendu. Ako pokažeš malo patriotske ljubavi, odmah si jako kriv i ispolitiziran. Bio sam potpisnik peticije za Gotovinu i tu sam zaradio “desne” bodove. Uopće na to nisam gledao kao na politički čin, prišao sam tomu s etičkim stavom. Slažem se da se suradnja s Haagom ne može izbjeći, ali bilo mi je barem malo ljudsko zadovoljstvo dati podršku osobi čija krivnja nije dokazana. Možda se slučaj Gotovine pokaže hrvatskom aferom Dreyfuss, da je Gotovina optužen iz političkih razloga kako bi se manipulacijom izjednačila uloga žrtve i agresora. Ne razumijem krivnju po zapovjednoj odgovornosti jer bi po tome mnogo zapovjednika nekih većih svjetskih sila trebalo sjediti u Haagu.

NACIONAL: Ne znam koliko je poznato da ste upravo vi autor portreta predsjednika Mesića koji visi u Saboru, a i da navodno pripremate još jedan... Kako se u cijelu vašu priču uklapaju Mesićevi portreti? – To je bila ideja Žarka Domljana, da se naprave portreti četiri predsjednika Sabora od četiri različita umjetnika. Na taj sam način došao do portreta gospodina Mesića. A možda mu je to pomoglo da postane i predsjednik u predizbornoj kampanji jer su svi komentirali da je to sjajan portret! Predsjednik je pokazao interes da mu prema nekim skicama koje sam radio napravim još jedan portret za njega, ali to do sada nismo uspjeli realizirati, ideja je ostala u zraku.

NACIONAL: Nedavno je u Globusu objavljena vijest da ćete se kandidirati na Zidićevo mjesto ravnatelja Moderne galerije u Zagrebu. Je li to točno? – Ne poznajem novinara koji je to napisao, a što je najtužnije, kako sam čuo, riječ je o inače ozbiljnu novinaru. Možda je to pokušaj podmetanja svađe između mene i Igora Zidića, što je vrlo glupo, a možda je neki pametnjaković zaključio da je logično da nakon mjesta predsjednika HDLU-a nastavim rad u Modernoj galeriji. Nikada me tako nešto nije zanimalo, mislim da mogu više dati kao slikar. Za rock i slikarstvo nikada niste prestari.